

ענג שבת

בס"ד

פרשת: וילך - האזינו - וזאת הברכה

ה' בתשרי התשע"ו (18.09.2015)

יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים

עלון מס' 25 (1149) (שנה עשרים ותשע)

ערב שבת קודש

עלון דו שבועי

מועדי השבת וילך, שבת שובה

ער"ש מוצ"ש	יום	ער"ש מוצ"ש
19.17	יום -	18.06
19.19	ת"א	18.21
19.19	חיפה	18.12
19.19	ב"ש	18.24
19.17	אילת	18.17

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת חוה"מ - יום ו'	יום א'	אופק ת"א
5.00 - 4.56	עלות השחר	5.00 - 4.56
5.41 - 5.37	זמן הנחת תפילין	5.41 - 5.37
6.31 - 6.27	הנץ החמה (מישור)	6.31 - 6.27
6.35 - 6.31	הנץ החמה (הנראה)	6.35 - 6.31
8.46 - 8.45	ס"ז ק"ש מג"א	8.46 - 8.45
12.32 - 12.35	חצות היום	12.32 - 12.35
13.03 - 13.06	מנחה גדולה	13.03 - 13.06
18.34 - 18.42	שקיעת החמה	18.34 - 18.42
19.24 - 19.32	צאת הכוכבים ב'	19.24 - 19.32

דף יומי: נזיר כח - לד

מועדי יום הכיפורים

ער"כ מוצ"כ	יום	ער"כ מוצ"כ
19.12	יום -	18.01
19.14	ת"א	18.16
19.13	חיפה	18.07
19.14	ב"ש	18.18
19.12	אילת	18.11

מועדי השבת האזינו

ער"ש מוצ"ש	יום	ער"ש מוצ"ש
19.08	יום -	17.57
19.10	ת"א	18.12
19.09	חיפה	18.03
19.10	ב"ש	18.14
19.08	אילת	18.07

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת האזינו - יום ו'	יום א'	אופק ת"א
5.05 - 5.01	עלות השחר	5.05 - 5.01
5.45 - 5.42	זמן הנחת תפילין	5.45 - 5.42
6.35 - 6.32	הנץ החמה (מישור)	6.35 - 6.32
6.40 - 6.36	הנץ החמה (הנראה)	6.40 - 6.36
8.47 - 8.46	ס"ז ק"ש מג"א	8.47 - 8.46
12.30 - 12.32	חצות היום	12.30 - 12.32
13.00 - 13.03	מנחה גדולה	13.00 - 13.03
18.16 - 18.25	שקיעת החמה	18.16 - 18.25
19.06 - 19.15	צאת הכוכבים ב'	19.06 - 19.15

דף יומי: נזיר לה - מא

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.
 לדוגמא: "זמן שקיעה מחר בטבריה"
 את העלון ניתן לטעון באתר www.yeshiva.org.il
 וגם באתר מורשת בטלגרמיית עלוני שבת ב"מדיע יהודי" www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
 כתובת: רח' בלדך 3, ת"א
 טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
 דוא"ל: smuladv@netvision.net.il
 יציבו: חגואל שפיצברג 054-6695400

"ויצב צום זמן אגרי דיון ארץ מצב. חלבו חלבו כאן צמו וקרבנו לא מצב.
 חתום עליו אהרן חיים ופולחן מצב."
 אקוראי "אנח לבתי" ולא בית ישראל ברכת אהרן חתומה טובה, חתם אהרן חיים ופולחן מצב!

בואו נתחיל "לדבר"
 יום הכיפורים כשמו כן הוא, יום של כפרה, יום של חשבון נפש, של מחשבה. מחשבות על עצמנו, על סובבנו ועל מדינתנו. כל אחד ביום הזה עוצר לרגע ומונה לעצמו את ההישגים, הכישלונות, היכולות האישיות שפספס, שיכול היה להפיק מעצמו יותר, הן למען עצמו הן למען החברה והדברים שיוכל לשפר לשנה הבאה. אחד הדברים המהותיים ביותר ביהדות, היא המחשבה על האחר, האכפתיות מהסובבים אותנו, והדאגה לא רק לעצמנו אלא גם לזולת. "שנוכה לראות מעלת חברנו ולא חסרוננו" אמר בתפילתו רבי אלימלך מליז'נסק, "הווי דן את כל האדם לכף זכות" אמרו חכמים בפרקי אבות. עוד כל כך הרבה מצוות, אמירות, תפילות ומחשבות יש ביהדות בנושא של "בין אדם לחברו" אשר כידוע יום הכיפורים איננו מכפר על עבירות של בין אדם לחבירו אם פגע אדם באחד הסובבים אותו ולא ביקש ממנו מחילה. בהמשך התפילה הוא כותב "ושנדר כל אחד את חברו", היום המושג הזה של "לדבר" הפך למוצר נדיר. כולם מתכתבים בהודעות טקסט, בפייסבוק ובכל דרך אלקטרונית מתקדמת אחרת. בואו נדבר גם האחד עם השני, בואו נסתכל האחד לשני בעיניים ונעביר האחד לשני את המסר, את הדברים שעל ליבנו. ההידברות בעם ישראל כה חשובה לעתידו, לשלמותו. אני מאמין שבהידברות, בשיחה, בשיח, ניתן לעשות כל כך הרבה, ניתן לאחד, אפשר לחבר, אפשר להאחיב וניתן להרבות שלום בין אדם לחברו.

אנו נמצאים היום ערב היום הגדול של יום הכיפורים, היום הזה היום הקדוש ביותר בשנה, בואו נקבל על עצמנו משהו, בואו ניקח איתנו דבר אחד לפחות מהיום הזה אל השנה כולה, בואו נתחיל "לדבר".

ערב יום הכיפורים אני נזכר במה שאירע לי לפני שנים, היינו במהלך נסיעה לחו"ל כשהקברניט מודיע להדק חגורות כי נכנסים לכיס אוויר קשה. המטוס החל לרעוד בצורה שגרמה לנוסעים לחשוש. הדיילים ישבו חיוורים על מקומותיהם, רגע של לחץ באוויר. לידי ישב אדם שנראה כמי שאיננו מבאי בני הכנסת בכל ימות השנה וביקש את הכיפה שעל ראשו. זה בודאי יעזור לי - אמר אמרתי לו שגם אני צריך הכיפה לראשי, אך כדי שנהיה שווים בינינו, אוריד אותה, אשים את ידי על ראשו והוא ישים את ידו על ראשי וכך נהיה שווים. ואז, כשהמטוס רועד וקופץ בצורה אימתנית, אנחנו עם יד האחד על ראש השני הקראתי לו פרק תהילים אחד, פרק כ"ג בתהילים, "מזמור לדוד, ה' רועי לא אחסר... גם כי אלך בנאי צלמוות לא אירא רע כי אתה עימדי...", "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי", אמרנו זאת יחד שוב ושוב כי פרק זה בתהילים כה מחזק, כל כך מעודד, אנחנו לא לבדנו בעולמנו, יש בורא לעולם והוא איתנו תמיד. בעת שמחה ובעת עצב, בימים קשים ובימים קלים, תמיד, אבא לידנו. טרם נחיתה אמר לי בעיניים נוצצות שהוא מחליט לומר את הפרק הזה מדי יום ביומו, ואין לו ספק שיימו יהיה אחר עם מחויבות זו.

ביום הכיפורים, יחפש כל אחד מאיתנו את ספר התהלים, יפתח את פרק כ"ג בתהלים ויאמר את התפילה הזאת. כי בימים כאלו, כאשר מסביב יהום הסער, חששות מכיוון אירן ודאגות מגבולות הדרום, מרגשים אנו שוב את הצורך בידו של בורא העולם שתחזיק את ידנו בעוברנו את הנהר הזה, שיגן עלינו, ישמור אותנו, ינחה בדרך הנכונה, ויתן לכל אחד את הכוח להתמודד עם התמודדויות חייו השונות, מי בפרנסה, מי בבריאות, מי בנחת מילדיו ומי בסתם בקשה לחיי רוגע ושלווה.

ערב כניסת החג נבקש, ונייחל לכל בית ישראל גמר חתימה טובה, שנוכה לשנה מוצלחת רגועה וברירה, שכל אחד מאיתנו יזכה לממש את עצמו ולהצליח בשנה הקרובה יותר מהשנה שחלפה, שנה טובה ומתוקה.

הרב דוד לאו, הרב הראשי לישראל ונשיא מועצת הרבנות הראשית.

העלון מוקדש לזכר ולע"נ שלמה מאיר בן שמואל גליק ז"ל, נפטר ב-י"ב בתשרי תשס"ד.
 העלון מוקדש לזכר ולע"נ מיכאל בן משה זאב הלוי קלנר ז"ל, נפטר ב-י"ב בתשרי תשס"ז.
 יהי זכרו ברוך!

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת חוה"מ - יום ו'	יום א'	אופק ת"א
5.10 - 5.05	עלות השחר	5.10 - 5.05
5.50 - 5.46	זמן הנחת תפילין	5.50 - 5.46
6.40 - 6.36	הנץ החמה (מישור)	6.40 - 6.36
6.45 - 6.40	הנץ החמה (הנראה)	6.45 - 6.40
8.49 - 8.47	ס"ז ק"ש מג"א	8.49 - 8.47
12.28 - 12.30	חצות היום	12.28 - 12.30
13.58 - 13.00	מנחה גדולה	13.58 - 13.00
18.16 - 18.23	שקיעת החמה	18.16 - 18.23
19.06 - 19.13	צאת הכוכבים ב'	19.06 - 19.13

דף יומי: נזיר מב - מח

העלון מוקדש לזכר ולע"נ מרת שפרה קרוטהמר ז"ל, נפטרה ב-י"ד בתשרי תשנ"ז. יהי זכרה ברוך!

מועדי שמחת תורה			מועדי השבת חול המועד סוכות			מועדי חג הסוכות		
ער"ש מוצ"ט	עיו"ט	יום	ער"ש מוצ"ש	יום	ער"ש מוצ"ט	ער"ש מוצ"ט	יום	ער"ש מוצ"ט
18.56	17.45	יום -	18.59	17.48	יום -	19.05	17.54	יום -
18.58	18.00	ת"א	19.01	18.03	ת"א	19.07	18.09	ת"א
18.57	17.51	חיפה	19.00	17.54	חיפה	19.06	18.00	חיפה
18.59	18.03	ב"ש	19.01	18.05	ב"ש	19.08	18.12	ב"ש
18.57	17.56	אילת	18.59	17.58	אילת	19.06	18.05	אילת

דפי שוק

צור איתנו קשר פנה אלינו עוד היום
03-9678555
sfr@bezeqint.net
 אני רוצה לקוחות

אחפש לקוחות חדשים?

הצטרף לאלפי לקוחות המפרסמים במדריך דפי שופר
האמין, המוכר והנפוץ ביותר

לבתי כנסת, צרכנות דתית ונופש כשר, לעסקים ולמשפחות דתיות

הסוד שלנו - מוניטין של 28 שנה
 תפוצה ארצית של כ-40,000 עותקים במודפס
 ובדף הראשון בגוגל בסיווגים נבחרים לרונוטיים
 לבתי כנסת וצרכנות דתית

ועכשיו - באנר חינם
 בהזמנת מודעה בגודל כלשהוא
 בדפי שופר

מטיילים ונהנים עם אסיה טרוול
 מיטב המדריכים | מסלולים ייחודיים | קבוצות קטנות

ברכת שנה טובה חתימה טובה

<p>סין כולל הונג קונג ומקאו 16 ימי טיול מלאים 12.10 מלא תאריך נוסף 2.11</p>	<p>פיליפינים טיול קסום אל פינינג אסיה 12 יום 5.12</p>	<p>יפן שלל צבעי השלכת כולל אוסקה 13 יום 18.10</p>	<p>קוסטה ריקה מפגש עם פיסת גן עדן על פני האדמה 11 יום 22.11</p>	<p>סרי לנקה ותאילנד האי הקסום באוקיינוס ההודי 14 יום 2.12, 18.11</p>
<p>מרקו טיול אל ערי המלוכה ומדבר סהרה 11 יום 15.11, 25.10</p>	<p>הודו מסע אל עולם של ניגודים 11 יום 11.1, 7.12</p>	<p>תאילנד כולל פוקט וצ'אנג מאי 15 יום 7.12, 26.10</p>	<p>אוזבקיסטן ליבה של דרך המשי 9/7 ימים 7.10</p>	<p>גאורגיה וארמניה כולל הקווקז הגבוה 12/8 יום 12.10</p>

www.asiatravel.co.il 03-5256677 טל
 כתובתנו: אידלסון 7 תל אביב info@asiatravel.co.il

ASIA TRAVEL
 תיירות ונופש כשר

דיני השבוע ומנהגיו

שבת שובה פרשת וילך

ההפטרה: "שובה ישראל" (הושע יד, א).

במנחה אומרים "צדקתך". בערבית אין אומרים: "ויהי נועם..." יום שני בלילה – מנהג כפרות

יום כיפורים

יום שלישי – ערב יום כיפור – שחרית: סליחות בקצרה ללא נפילת אפיים. לא אומרים מזמור לתורה. לא אומרים תחנון ולא למנצח. אין אומרים אבינו מלכנו.

חייב להרבות בסעודה, ואסור להתענות אפילו תענית חלום. רוחצין וטובלין, אפילו אבל בתוך שבעה סמוך לשקיעת החמה.

מנחה: אחרי אלקי נצור בתפילה אומר: "יהי לרצון, ואח"כ וידוי ועל חטא. באמצע הוידוי ועל חטא יכול להפסיק לקדושה, לפסוקים "קדוש קדוש" ו"ברוך כבוד", לאמן יהא שמייה רבא בקדיש ואחר דאמירן בעלמא, לאמן אחר אתה קדוש ואחרי שומע תפילה, לתיבת "מודים אנחנו לך", והכל כדון באמצע קריאת שמע. ואם שכח ולא אמר "יהי לרצון" קודם הוידוי, יאמר זאת במקום שעומד קודם שמפסיק לנ"ל. (וכך הדין כשעומד באלוקי נצור כל השנה). לא אומרים אבינו מלכנו.

סעודה מוסקת. מפסיקין לאכול מבעוד יום כדי להוסיף מחול על הקודש. אם קיבל בפיו התענית אסור לו כבר לאכול.

קודם שהולכים לבית הכנסת מברכים אילנים שיתארכו ימים ויהיו עובדי ה'. ואיש את רעהו יפייס. זכות גדולה למחול מחילה גמורה לכל אלה שצערורהו.

יום שלישי בערב יום כפורים: מתעטפים בטלית בעוד יום בברכה. אומרים תפילה זכה ומקבלים חמשת העינויים. מוציאים שני ספרי תורה ע"י שני זקנים וחשובים העוטרם את הש"ץ, ואומרים על דעת המקום וכל נדרי.

יום רביעי – שחרית נוטל ידיו עד קשרי אצבעותיו, ומעביר הלכלוך מעינויו.

מוציאים שני ספרי תורה. י"ג מדות רובש"ע. בספר הראשון קוראים ששה בפרשת אחרי מות. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פנחס. **ההפטרה:** "ואמר סלו סלו" (ישעיהו נ"ז, א).

מנחה: מוציאים ספר תורה. קוראים בפרשת אחרי מות ל-שלשה קרואים. **ההפטרה:** ספר יונה.

נעילה: להזהר להתפלל כשהחמה בראש האילנות. בתפילה אומרים וחתום. קודם חזרת הש"ץ פותחים ארון הקודש עד אחר התפילה.

מיום כפור עד אחרי ראש חודש חשוון לא אומרים תחנון.

יום הכיפורים – הצום

אחת ממצוות היום היא הצום. אך יש אנשים שהצום עלול לסכן אותם, מפאת מחלה וכד'. הללו חייבים להיוועץ לפני יום הכיפורים ברופא היודע בחומרת יום הכיפורים ואפשר לסמוך עליו להלכה. על פי קביעתו יש לשאול שאלת חכם (רב), אשר יורה בשעת הצורך לאכול או לשתות בשיעורים מסויימים (פחות מכשיעור אכילה או שתיה). יודגש, כי אסור לאדם במצב כזה להחמיר לעצמו על דעתו בלבד – ולצום ביום הכיפורים. יש לדעת, כי כשם שעל הכלל חלה מצות הצום ביום הכיפורים, בה במידה חלה מצוה על מי שנתון בסיוכו בעקבות הצום – לאכול ולשתות ביום הכיפורים, אלא שיש לעשות כן על פי הוראת מורה הוראה. כיוצא בזה, מי שחייב בלבוש תרופות ביום הכיפורים – יעשה שאלת חכם וינהג בלי פקפק על פי הוראתו של הרב. חולה או אדם חלש וכד', שהליכתו לבית הכנסת עלולה לגרום לו לבליעת תרופות או אכילה ושתייה – מוטב שישאר בביתו וישכב במנוחה ולא ילך לבית הכנסת ביום הכיפורים.

שבת פרשת האזינו

ההפטרה: "ויבדד דוד" (שמואל ב' כב, א).

אין אומרים את הרחמים ולא מזכירים נשמות.

במנחה אין אומרים "צדקתך". בערבית אין אומרים: "ויהי נועם... ואתה קדוש". אומרים ויתן לך.

חג הסוכות

כניסת החג: הדלקת הנרות תעשה בסוכה, אם הדבר אפשרי. מברכים: להדליק נר של יו"ט. אישה המדלקת תברך שהחיינו. **הקידוש:** בסוף הקידוש יאמר: ברכות לישב בסוכה ושהחיינו (שולחן ערוך תרמ"א). בברכת שהחיינו יש לכוון: על החג עצמו, על עשיית הסוכה, ועל הישיבה בסוכה. רבים נוהגים בקידוש, כדעת הרמב"ם המחבר והגר"א: מקדש ומברך לישב בסוכה בעמידה, ואח"כ מתישבים (המקדש והשומעים) ומברך שהחיינו (תרמ"ג סק"ד). הנוהגים כן, יקפידו שלא לשבת בסוכה עד הקידוש).

איגוד ארבעת המינים: יש לאגוד את הלולב עם ההדסים והערבות. וזאת ע"י שני קשרים זה ע"ג זה, או ע"י קשר וכריכה, ואין מועיל ע"י כריכה ותחיבה לחוד. תחיבה של המינים בסלסלה, נחשבת "איגוד" (שולחן ערוך תרנ"א סק"א סק"ח). הטפה העליון של שדרת הלולב יהיה פנוי ללא כל קשר, ויבלוט למעלה מראש ההדס (שולחן ערוך תרנ"א סק"ד תר"ג ב').

שחרית – נטילת לולב. נוטל האתרוג בשמאל כשהוא מהופך והלולב בימינו ומברך על נטילת לולב ושהחיינו, אח"כ הופך האתרוג כשהפיטם למעלה ואז מכוון לצאת בנטילת הלולב. ומנוענע.

סדר הנענועים

למנחה אשכנז סדר הנענועים הוא: מזרח – דרום – מערב צפון – מעלה – מטה.

למנחה עדות המזרח וקהילות החסידים: דרום – צפון – מזרח – מעלה – מטה – מערב.

בביכ"ג אחד לא יהיו מקצתם נוהגים מנהג נענועים זה ומקצתם נוהגים מנהג נענועים אחר, מפני משום "לא תתגודדו" (יבמות י, ב).

הלל והושענות

בימי החג אומרים הלל שלם תוך שמחזיקים בארבעת המינים. ראוי להקפיד, כי ש"ץ יאמר לבדו את ארבעת פסוקי 'הודו' והציבור יענה אחר כל פסוק 'הודו'. בפסוקי 'הודו' מנוענעים בלולב. לדעת המחבר מנוענעים רק בפסוק 'הודו'. אין מנוענעים כשעונים 'הודו' בפסוקים האחרים. לדעת הרמ"א מנוענע ש"ץ בשני הפסוקים 'הודו' ו'יאמר נא ישראל' והקהל מנוענע בכל 'הודו' שעונים אחריו. כן מנוענעים פעמיים במילים 'אנא ה' הושיעה נא'. לאחר סיום הלל, קודם קדיש תתקבל, מקיפים את הבימה פעם אחת, ובהושענא רבה 7 פעמים, עם הלולב והאתרוג, זכר למקדש שהיו מקיפים את המזבח, ויאחז את הלולב ביד ימין והאתרוג לשמאלו. אם קראו קודם בתורה יאמר ההושענות אחר קריאת התורה. קודם לתחילת הושענות נוהגים להעלות ספר תורה אחד על הבימה עד לסיום ההושענות. כתב בקיצור שולחן ערוך (קלז, יא) שמשאירים את ארון הקודש פתוח עד אחר אמירת ההושענות. בשעת ההקפה אומרים את סדר ההושענות.

אבל על אביו או אמו, כל י"ב חודש, ועל שאר קרוביו כל ל' יום אינו מקיף את הבימה בעת אמירת ההושענא. כדי שלא יראה אבולתו בפרהסיא מהזדים שהאבל יחזיק את ספר התורה.

קריאה בתורה בזה

מוציאים 2 ספרים לקריאת התורה. בראשון 5 קרואים בפרשת אמור (ויקרא כב, כז). בשני קורא למפטיר בפרשת פנחס (במדבר כט, יב). **ההפטרה:** "הנה יום בא" (זכריה יד, א).

תפילת חול המועד: אין מניחים תפילין. בשחרית מתפללים תפילת חול ומוסיפים יעלה ויבוא. אומרים הלל שלם, הושענות, קריאה בתורה ותפילת מוסף. השוכח יעלה ויבוא בחול המועד: אם נזכר טרם עקר רגליו – חוזר לרצה, ומרצה מתפלל עד סיום התפילה כולל יעלה ויבוא. לאחר שעקר רגליו, וגם אם נזכר אחר מוסף, יחזור לתחילת תפילת העמידה (משנה ברורה תכב, ד). עבר זמן שחרית – ישלימנה במנחה.

שליח ציבור ששכח יעלה ויבוא בחזרת הש"ץ, אם נזכר טרם סיים שים שלום – חוזר לרצה (על פי הרמא במשנה ברורה שם), אבל הכהנים לא ישאו כפיהם בשנית (שו"ת הר צבי אורח חיים א, סה). המתפלל בטעות בחו"ה תפילת יום טוב – חוזר ומתפלל כראוי.

קריאה בתורה בחול המועד: קוראים בתורה בקרבנות החג שבפרשת פנחס, קוראים לארבעה קרואים רק בפסוקי הקרבן של אותו יום. לכל הקרואים קורא אותו הדבר. מי ששמע כבר את הראשון אינו טעור מהשאר וחיוב שמייעת כל הקרואים.

עירש"ק: יחזרו לתחילת "מזמור לדוד", ומדליקים חלק מהבתים ב"לכה דד"י. לנוסח אשכנז פותחים לדוד" "מזמור שיר חלק השבת".

שחרית: הלל, הושענות ולא נוטלים לולב. אין מקיפים את הבימה וגם לא מוציאים ספר תורה מהארון, רק פותחים את הארון. יש נוהגים לקרוא "קהלת". במגילה כשרה מברך "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו". מוציאים 2 ספרי תורה. בראשון 7 קרואים בפרשת כי תשא (שמות לג, יב). בשני מפטיר בפרשת פנחס. **ההפטרה:** "והיה ביום ההוא" (יחזקאל לח, יח).

במוצ"ש"ק: בערבית לא אומרים ויהי נועם. אומרים ויתן לך **ליל הושענא רבה.** נוהגים לקיים תיקון ולהיות ערים לקראת הוצאת פתקי "גמר טוב".

בהושענא רבה שחרית אומרים פסוקי דמזמרה כנהוג בשבת ויום-טוב, אך אומרים גם 'מזמור לתודה' ומתפללים שמונה עשרה של חול. ביום זה מקיפים את הבימה שבע פעמים ומרבים בפיוטי הושענות (שתהא השנה ברוכה במים). יש הנוהגים להוציא לבימה 3 ספרי תורה ולא רק אחד כבשאר ימי חול המועד. האשכנזים נוהגים להניח את ארבעת המינים לפני 'תענה אמונים' ולוקחים בידם את הערבות. אחרי החזרת ספרי התורה להיכל אומר הש"ץ קדיש וחובטים את הערבות. לנוסח אשכנז חובטים אחרי הקדיש ובקהילות החסידים אחרי 'דאמירן בעלמא ואמרו אמין לפני תתקבל'. אין לחבוט את הערבה כל עוד לא הוחזרו ספרי התורה להיכל. הספרדים נוהגים לחבוט הערבות אחרי 'עלינו' ואחריה אומרים 'הודו' הגדול ו'נשמח כל חל'.

שמחת תורה: בהדלקת הנרות מברכין שהחיינו. ז' הקפות עם ספרי תורה. לאחר ההקפות נוהגים לקרוא לתורה לשלשה "וזאת הברכה". **שחרית:** הקפות, בקריאת התורה נוהגים לעלות את כל הקהל, בפרשת וזאת הברכה. חתנים, מפטיר "ביום השמיני". ההפטרה: "ויהי אחרי מות משה" (יהושע א, א). הזכרת נשמות, אב הרחמים (אף שיש ברית מילה).

תפילת גשם: ברכת הגשם בתפילת מוסף. מתחילים לומר: "משיב הרוח ומוריד הגשם" (גשם, ג בסגול ולא בקמץ).

שנת תשע"ה שנת שמיטה הרב משה ביגל רבה של מיתר

ארבעת המינים לקראת סוף השמיטה

אתרוג: האתרוג הוא גם פרי מאכל, לכן חלים עליו כל דיני שביעית. האתרוג המצוי על העצים בימים אלו פרח, הנץ וצמח בשמיטה, האם הוא קדוש בקדושת שביעית?

אכן לגבי כל הפירות שלב התפתחות הקובע לגבי שמיטה הוא החנטה כלומר תחילת הופעת ניצת הפרי (או לדעות אחרות כשהפרי הגיע לשליש גדולו) (ע"פ ראש השנה יג ב)

לכן פירות הקיץ יהיו קדושים בקדושת שביעית גם לאחר ראש השנה. אבל לגבי האתרוג ההלכה שונה. האתרוג הולכים לפי הקטיף שלו. (ע"פ קידושין ג א, תוספתא שביעית ד כא). לכן כל האתרוגים שיקטפו לאחר ראש השנה התשע"ה לא יהיו קדושים בקדושת שביעית.

מהם סדרי העדיפויות בקניית אתרוג לקראת חג הסוכות הבא עלינו לטובה? ארבעה סוגים של אתרוגים יהיו בשוק הישראלי:

1. אתרוגים מתוצרת נוכרים, 2. אתרוגים מחו"ל

3. אתרוגים מאוצר בית דין, 4. אתרוגים מהיתר מכירה

אתרוג מתוצרת נוכרים או חו"ל: באחת הפינות הראשונות שלנו המלצנו שלא להשתמש בתוצרת נוכרים מישראל או בתוצרת חו"ל אלא לעודד את התוצרת הישראלית ולחזק את פרנסת אחינו בית ישראל. נוהג זה הוא מצווה מן התורה לא רק בשמיטה, אלא כנוהג קבוע בכל ימות השנה. (ע"פ ספרא בהר ג)

אתרוג מתוצרת אוצר בית דין: יש בו עידוד לחקלאות הישראלית, הוא מתאים גם לאלו שחששו מהמגבלות של פירות בקדושת שביעית, במהלך שנת השמיטה. מאחר ובאתרוג שנקטף לאחר ראש השנה התשע"ה אין בו קדושת שביעית.

אתרוג מתוצרת היתר מכירה: יש בו כדי לעודד את החקלאות הישראלית. הוא מתאים גם לאלו שחששו מתוצרת זו במהלך השמיטה. מכיוון שהחקלאים שעבדו ושמרו את פרדסיהם נהגו כדעות המתירות את היתר המכירה אין בתוצרת שלהם איסור של פרי שנעבד או נשמר בשמיטה. (מעדני ארץ הערות ז, ח, כג) סיבה נוספת להיתר זה מכיוון שאיסור נעבד או נשמר בשמיטה, שנוי במחלוקת ופוסקים רבים מתייגים אותו: בכל מצב (שות פאר הדור טו, ערוך השולחן כא ח, מעדני ארץ הערות ז)

הדס: ההדס משמש כצמח לנוי וריח בלבד האם יש בצמח זה איסור ספיחין או קדושת שביעית ?

איסור ספיחין: אסרו חכמים ירקות שצמחו בשביעית, גם אם צמחו מעצמם, מחשש שזאת אישית זירעו בשביעית ויאמרו שהתבואה או הירקות צמחו מעצמם. אבל בצמחים שאינם חד שנתיים כמו ההדס חשש זה לא קיים ואין בהדס איסור ספיחין.

קדושת שביעית: בצמח שמשמש לריח בלבד הסתפקה הגמרא האם יש בו קדושת שביעית (ירושלמי, שביעית ז א) להלכה יש שפסקו לחומרא (שבט הלוי ב רב, משפטי ארץ עמ' 118) ויש שפסקו להקל (ציץ אליעזר ו לג, ילקוט יוסף טו מב). מכיוון ששמיטה בזמן הזה מדרבנן לכן ניתן להקל ולקחת הדסים מכל מקום.

לולב וערבה: אינם צמחי מאכל ואינם צמחי ריח ולכן אין בהם קדושת שביעית ובעצים אין בהם גם איסור ספיחין וניתן לקחת אותם בכל מקום.

לסיכום: יש להעדיף תוצרת ישראלית יהודית בקניית ארבעת המינים כמו בכל קניה שהיא. יש להיזהר מלקנות תוצרת שחשודה בגזל, כמו בכל קניה שהיא. שנה טובה לכל בית ישראל.

מקום בפרשה יהושע לבאי – מורה דרך

מראשית שנה ועד אחרית שנה

"וַיִּזְכְּרוּהוּ ה' אֱת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן. וְאֶת כָּל נִפְתָּלִי וְאֶת אֲרָץ אֲפֵרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֶת כָּל אֲרָץ יְהוּדָה עַד הַיַּם הָאֲחֵרֹן. וְאֶת הַגִּבְעַת וְאֶת הַכֶּכֶר בְּקֵצֵת יְרֵחוֹ עַיִר הַתְּמָרִים עַד צֵעַר. וַיֹּאמְרוּ ה' אֱלֹהֵי זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ לֵאמֹר לֵיצָח וּלְיַעֲקֹב..."

בסוף ימיו עומד משה ורואה את הארץ אליה לא יכנס, והיא מכונה בפי הקב"ה "הארץ", בהא הידיעה. באותו יום בו אנו קוראים פרשה זו, אנו קוראים פרשה נוספת "בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וּבְהוֹ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם." גם כאן כתוב "הארץ" בהא הידיעה. אבל כאן זה במשמעות של כדור הארץ כולו, קרקע לעומת שמים, אדמה לעומת אויר.

רש"י עוקר כידוע את "הארץ" מהמשמעות האוניברסלית ומכניס אותה להקשר קונקרטי, "הארץ" היא ארץ ישראל: "שאם יאמרו אומות העולם לישראל לטעים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברוצנו נתנה להם וברצונו נתלה מהם ונתנה לנו".

כך גם בסוף התנ"ך (דברי הימים ב פרק לו) מופיע "הארץ" בשתי המשמעויות שלה ביציאה ללולב בבל: "למלאות דבר ה' בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה שבתה למלאות שבעים שנה". בשיבת ציון: "בשנת אחת לכורש מלך פרס ללולב דבר ה' בפי ירמיהו העיר ה' את רוח כורש מלך פרס ויעבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמה. פה אמר כורש מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי בָכֶם מִכָּל עַמּוֹ ה' אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וְעַל".

משה השתוקק להיכנס לארץ ולא זכה, אנתנו זכינו. ר' יהודה הלוי (אשר מקובל כי מת עליה מיד עם הגיעו אליה) ערג לצעוד בה: "מי יתגני משוטט במקומות אשר נגלו אלהים לחוזה וציריה, מי יעשה לי כנפים וארחיק נדוד אנדי לבתי לבבי ביו בת ריה, אפל לאפי עלי ארצה וארצה אבנה מאד ואחנן את עפריה, אף כי בעמדי עלי קברות אבתי ואשתומם בחברון עלי מבחר קבריה, אעבר בערבה וכתמלי ואעמד בגלעד ואשתוממה אל הר עבריה, הר העברים והר הגר אשר שם שני אורים גדולים מאירי ומדירי, חיי נשמות אור ארצה ומפור דורו אבקת עפרה ונפת צוף הרריה, יענם לפני הלך ערם וחקף עלי חרבות שממה אשר היו דביריה".

ארץ ישראל אינה מושג מופשט, היא מקום קונקרטי שהאדם מהלך בו ודורך עליו ברגליו. היא לא חלק מסויים מהאדמה, היא הארץ, "הארץ", היא ורק היא "ארץ אשר ה' אֱלֹהֶיךָ דרש אתה תמיד עיני ה' אֱלֹהֶיךָ בה מירשית השנה ועד אחרית שנה", שאר הארצות משמשות לה תפארה.

בשם שנתיים ימים, חמשישים ושנים טורים, ניסיתי לחבר בין שמיך וארץ, בין הפרשה למקומות וארועים. אם הצלחתי לרומם בלבם של קוראי את "הארץ" טפח מעל הארץ, והיה זה שכרי.